

PROBLEMA LEMNELOR DE FOC

— O SCURTĂ LĂMURIRE PENTRU MARELE PUBLIC —

de Ing. I. DAN

PROBLEMA lemnului de foc nu este nouă. Ea a fost și este discutată mereu și de cercuri foarte largi, deoarece alături de pâine și apă este elementul natural cel mai căutat pe piață, în special în cele șase luni friguroase ale anului, când se simte mai multă nevoie de combustibil pentru încălzit locuințele. Ba pentru orașele noastre, din lipsa altui material de încălzit locuințele și gătit mâncarea, consumația a fost totdeauna mare. Această problemă este veche de când lumea.

Criza lemnului de foc s'a făcut mai simțită pe măsura trecerii economiei naționale dela păstorit la agricultură și dela aceasta la comerț și industrie, care a creat aglomerații mari de consumatori în orașe, a înlesnit transportul dela distanțe mari prin mijloace mecanizate și în genere a împușinat în chip aproape catastrofal suprafețele împădurite dela câmpie și din regiunea dealurilor.

Prin urmare asistăm astăzi tocmai la o criză a lemnului de foc aproape în toată Țara și, deși s'a scris destul de mult relativ la această chestiune, credem, că totuși e bine să revenim din nou asupra ei.

Vom analiza problema din două puncte de vedere :

- a) Cauza lipsei lemnului de foc și
- b) mijloacele pentru remedierea acestei stări de lucruri.

Cauzele mai principale a lipsei lemnului de foc sunt următoarele :

- Sporirea populației,
- Micșorarea treptată a suprafeței păduroase a Țării și deci a capacității de producțiune,
- Lipsa mijloacelor de transport și a lucrătorilor,
- Mărirea teritoriului prin reocuparea unei provincii cu puține păduri,

— Consumul de combustibil sporit de nevoile războiului. Primele trei cauze sunt permanente, pe când celelalte sunt trecătoare și în funcție de vremurile în care trăim.

Din pricina concentrărilor și rechizițiilor, numărul lucrătorilor de pădure s'a redus simțitor, totuși în cursul anului trecut posibilitatea lemnului de foc a fost realizată în întregime, cel puțin la Fondul Bisericesc. Acest fapt n'ar avea mare importanță, dacă n'ar fi complicat cu problema transporturilor lemnurilor dela depozitele din pădure la locul de consumație.

Acestea sunt însă fenomene trecătoare, consecințe ale unor stări de războiu așijderea trecătoare.

Dar sporirea continuă a populației, mai ales la orașe și în centrele industriale, aduce o mărire a cererii de lemn, care din cauzele arătate mai sus nu poate fi complet satisfăcută.

Reducerea suprafeței păduroase a Țării prin exploatări neregulate în epoca postbelică, are drept consecință scăderea simțitoare a cantităților de lemn, ce ar fi urmat să se exploateze anual pe baza posibilității normale a pădurilor. Cine dorește să se documenteze, să nu recurgă la cifre, care de altfel din lipsa unei statistici reale sunt foarte aproximative, ci să alerge de exemplu, dealungul Bucovinei cu o hartă din anul 1914 a pădurilor din această provincie și să cerceteze ici-colo pădurile situate dealungul drumurilor, și va vedea ce a fost și ce ne-a mai rămas ca suprafață și calitate. Nu mai vorbesc de celelalte provincii unde exploatările s'au făcut mai abuziv și unde râpele sterpe, în locul pădurii de odinioară, se văd de departe.

Deci sporirea consumației din pricina înmulțirii populației pe de o parte, iar pe de alta împușinarea pădurilor sunt cauze suficiente și convingătoare prin ele înșile, ce contribuiesc la criza lemnului de foc și în acelaș timp motive de a căuta soluția în altă parte: la înlocuirea lemnului de foc pentru trebuințele casnice cu alt combustibil.

Realitatea crudă ne arată, că nu mai avem pădurile de odinioară, care să dea cantități suficiente de lemn de foc, exploatănd numai posibilitatea normală, așa că soluționarea problemei nu este ușoară, fiindcă aceste lipsuri nu sunt datorite unei stări trecătoare, ci în general unor cauze mai profunde ce se vor adânci treptat cu timpul și cu creșterea populației.

Până acum factorii competenți au acționat numai la su-

prafață, adică prin înlăturarea fenomenelor temporale: desconcentrarea lucrătorilor, a cailor, a căruțelor și intensificarea tăierilor în păduri, mai ales în pădurile care trebuiesc scutite complet de tăieri.

Bunăoară transportul lemnului de foc pe C. F. R. fiind greu de executat, se taie uneori pădurile din preajma orașelor, fără să se țină seama de posibilitatea lor normală. Consecința acestui fapt va fi dispariția lor, fiindcă fenomenul acesta se repetă din nenorocire destul de des.

Toată lumea, ba chiar și autoritățile administrative, se uită aproape numai la pădurile din jurul centrelor locuite, fără să chibzuiască mai profund și să ia măsuri în consecință. Noi silvicultorii însă, ca unii ce cunoaștem mai bine rolul pădurilor în viața unui popor, suntem datori a atrage atențiunea asupra acestui fenomen.

Cu strângere de inimă am cetit zilele trecute în ziare cum un primar, pentru a aproviziona populația urbei sale, a organizat tăierile în pădurile din apropiere, pentru care fapt bine înțeles locuitorii și ziarul în chestiune îi aduc osanale.

Dar oare, pădurile în general și cele din regiunea centrelor locuite au numai rolul de a încălzi sobele? N'au oare un rol mai mare de ordin social, economic și etic?

În statele occidentale se creiază păduri pe cale artificială pentru salubritatea și buna stare a orașelor, iar la noi asemenea păduri se distrug, cu toate că știm că o pădure odată distrusă cu greu se mai poate reface.

Desigur prin acest sistem este mult mai ușor de a ieși din impasul momentan fără mari eforturi; dar această problemă este mult mai serioasă. Ea are două aspecte: unul economic și altul social. Numai așa privită chestiunea poate fi rezolvită în întregime pentru viitor.

La cele induse mai sus trebuie de remarcat încă următoarele. Standardul de viață al țaranului nostru este foarte redus în comparație cu cel al țaranului din țările occidentale, iar agricultura este destul de rudimentară, în consecință și consumul lemnului de către populația sătească, în raport cu numărul ei, este destul de redus.

Noi însă suntem la o răscruce de drumuri, la începutul unei epoci, când probabil va începe o nouă viață și pentru ță-

ranul nostru. Concomitent cu dezvoltarea agriculturii și ridicarea economică a țaranului, se va mări considerabil și consumul lemnului atât de lucru cât și de foc.

Am convingerea fermă că într'o gospodărie rațională, pădurile noastre nu pot satisface cerințele de lemn de foc ale populației noastre. Dacă totuși aceste cerințe, în mare parte sunt satisfăcute, aceasta se face numai în detrimentul pădurilor și principiilor economice, fiindcă se exploatează pădurile peste posibilitatea lor normală și apoi se distruge un lemn ce ar putea folosi foarte bine altor scopuri. Consecința acestor stări anormale nu va întârzia să se vadă; atunci însă va fi probabil prea târziu.

Iată deci că în viitor problema va avea un aspect și mai grav.

De aceea măsuri ca intensificarea tăierilor sunt soluții de moment, luate în detrimentul pădurilor pentru a satisface nevoi urgente ale populației suferinde, dar în fond nu rezolvă cu aproape nimic chestiunea.

Problema lemnului de foc este deci complexă și nu poate fi rezolvită decât privind-o sub aspectele ei: economic și social și într'o perioadă de timp mai lungă.

Măsurile ce trebuiesc luate sânt așijderea foarte variate și în funcție de timp și le-am putea numi, după natura lor; A) măsuri în cadrul actualului sistem de încălzire și B) măsuri care au drept scop chiar schimbarea sistemului însăși de încălzire.

A. Măsuri în cadrul actualului sistem.

1. Intocmirea unei statistici exacte a pădurilor Țării, spre a se cunoaște producția normală, cât și sortimentele respective. E necesar să știm care este cantitatea de lemn ce poate fi utilizată pentru foc, fără să abandonăm totuși principiul economic, adică de a folosi lemnul după calitățile sale și cât mai rațional.

2. Intocmirea unei statistici exacte a populației Țării cu arătarea necesităților ei de combustibil, pe regiuni, orașe, sate etc. tot așa a tuturor întreprinderilor industriale; fiindcă abia după ce vom avea la dispoziție aceste elemente statistice, vom putea ști exact cum stăm și ce măsuri trebuiesc luate cu privire la producție, transport și consumație.

3. Mărirea procentului păduros al Țării prin creerea de noi păduri pe terenurile improductive, pe marginea râurilor, pentru consolidarea terenurilor, creerea perdelelor de protecție, mai ales în regiunile unde se simte lipsa lor și altele.

Pentru aceasta e necesar a se întocmi un plan general pe întreaga Țară și realizarea lui să se facă cu cele mai indicate mijloace tehnice, cum au făcut-o și alte state.

4. Ameliorarea pădurilor existente prin măsuri culturale pentru activarea creșterii lor.

5. Construirea de mijloace de transport spre a putea exploata pădurile situate în regiuni până acum neaccesibile, și deci a feri de distrugere completă pădurile din preajma orașelor și satelor.

Pentru a putea apoi utiliza și comercializa rămășițele de parchete din regiuni muntoase, care de altfel putrezesc pe loc, e necesar un tarif preferențial pentru transportul lor pe C. F. R. și organizarea rațională a transporturilor.

6. Pentru a putea rezolvi această importantă și grea problemă de natură socială și economică, este absolut necesar să se creeze o organizație specială de Stat cu autoritatea și competența necesară.

7. Completarea lipsei de lemn de foc cu alt combustibil.

B. Măsuri pentru înlocuirea treptată a lemnului de foc.

Se credea la început că în locul lemnului se vor întrebuința cu timpul, mai ales în construcții, alte materiale, ca fierul, cimentul, țigla, etc. Totuși lemnul are din ce în ce mai multe întrebuințări, de pildă, în Suedia, Germania și Finlanda, celuloza se fabrică aproape numai din lemn. Tot așa lemnul are întrebuințare în industria textilă a stofelor de îmbrăcăminte. Pe cale chimică se produc o mulțime de derivate ale lemnului. Le cunoaștem cu toții și nu e nevoie să le mai amintim. În Germania mai ales lemnul are foarte variate întrebuințări, astfel citim în ziare, că știința germană a reușit să producă o nouă materie primă, denumită lemn turnat, lemn omogen. Calitățile speciale ale acestuia sunt, spre deosebire de lemnul natural, egalitatea și omogenitatea deplină. Se întrebuințează în deosebi pentru fabricarea mobilelor, pentru uși, îmbrăcăminte

de perete, etc. Placa de lemn omogen tare se întrebuințează pentru podeală, construcția interioară a vaselor și vagoanelor. Deoarece materia primă a fibrelor de lemn omogen se obține din rămășițele dela prelucrarea lemnului, iată că se prezintă o soluție bună pentru utilizarea acestor deșeuri.

Putem deci spune, că aproape nu există o bucătică de lemn ce n'ar putea avea întrebuințare în industrie.

În țările cu o populație densă, cu industrie dezvoltată și unde materia primă este rară cum e Germania, lemnul a ajuns să fie materia primă cea mai importantă și cu cele mai variate întrebuințări. De multă vreme acolo lemnul nici nu mai contează pentru încălzit și are alte întrebuințări mult mai raționale. Ba din contră, se consideră drept crimă întrebuințarea lemnului pentru foc.

Astfel ne informează din Germania fostul nostru coleg, d-l ing. silvic Heinrich Pichlmayer, că în ocolul silvic pe care-l conduce, nici d-sa ca șef de ocol și nici personalul silvic n'are dreptul să folosească lemnul din pădure, nici chiar deșeurile ca combustibil, ci numai cărbunele.

Intrucât lemnul a ajuns și la noi să fie una din materiile prime cele mai importante, se impune, schimbarea progresivă a sistemului de încălzire prin întrebuințarea altui combustibil, pentru a nu distruge lemnul prin ardere, rămânând să se întrebuințeze pentru foc numai în adevăr sortimentele absolut inferioare și care nu pot fi utilizate mai bine.

Știm că în satele din regiunea pădurilor populația va întrebuința încă multă vreme lemnul pentru foc, dar în orașe, centrele industriale și satele dela câmpie, lemnul de foc se poate totuși înlocui cu timpul cu alt material.

De altfel în multe întreprinderi a și fost înlocuit.

Ne lipsește o statistică exactă a consumului de lemn de foc, dar dacă avem în vedere că numai Capitala Țării,⁷ după date mai exacte, consumă anual cca. 115.000 vagoane lemn de foc, ne putem da seama de importanța problemei.

Întrebuințarea lemnului la ars are următoarele desavantaje :

— Lemnul reprezintă un volum mare și absoarbe mijloacele de transport ale Țării, tocmai în epocile când e necesară transportarea altor produse, ca cereale, sfecla de zahăr, etc. Transportul lui este puțin economic față de alte produse.

— Lemnul este distrus în loc să fie folosit ca materie primă în industrie și în alte variate întrebuințări, deci este un sistem nerațional;

— Reduce suprafața păduroasă a Țării în mod inutil;

— Întrebuințarea lemnului la ars în orașe mari nu este estetică, etc.

O proporție de cca. 76% din lemnul exploatat în Țara noastră se folosește pentru foc și numai cca. 24% pentru lucru. Acest raport între cele două mari grupe de sortimente dovedește nu numai calitatea inferioară a lemnului ce se exploatează (vezi «Viața forestieră» Nr. 7—9: Producția pădurilor Statului, de Ing. V. V. Vasiliu) dar, eu afirm și modul puțin economic de întrebuințare al lemnului.

Prin urmare și având în vedere că esențele principale cum e fagul, carpenul, salcâmul, plopul și chiar salcia, care astăzi sunt destinate distrugerii prin foc, au întrebuințare în industrie și în multe alte ramuri de activitate ale omului, schimbarea sistemului de încălzire și întrebuințarea altui combustibil, cel puțin în industrii și în centrele mari, nu numai că va ușura problema combustibilului pentru încălzit, dar, suntem convinși, va da și un alt aspect situației economice dela noi.

* * *

Alte materiale și sisteme de încălzire ce se pot folosi la noi în Țară ar fi:

a) Cărbunele ce se găsește încă în zăcăminte destul de însemnate. Ar putea fi întrebuințat cel puțin în unele părți ale Țării și în anumite întreprinderi într'o proporție mai mare decât până acum.

b) Gazul aerian care în centrele din Vest este întrebuințat pe o scară întinsă, ar putea fi folosit și în unele regiuni dela noi. Tot așa gazele de sonde și metan.

c) Sobele electrice sunt foarte practice, fiindcă se ține curățenie, nu este pericol de foc și apoi nu e necesar transportul atât de costisitor și greu al lemnului. Electrificarea Țării se impune deci și din acest motiv.

d) Sobele de petrol apărute în timpul din urmă câștigă tot mai mulți aderenți, aceasta pentru orașe și centre indus-

triale, fiindcă sătenii din preajma pădurilor încă multă vreme vor folosi lemnul pentru ars.

e) Brichete de tot felul.

f) Alte materii pentru satele din regiunea șesului sunt paie, băligarul, turba, cozile de floarea soarelui, etc.

Nu ne închipuim că această schimbare s'ar putea face deodată, ci va fi necesară o lungă perioadă de timp pentru transformare.

Totuși trebuie să începem a privi problema serios și să pășim la rezolvirea ei.

În primul rând trebuie să fie pregătită opinia publică că *Țara noastră nu are lemn de foc suficient și apoi că, este un procedeu neeconomic și nerațional de a distruge lemnul prin ardere.*

Când te uiți pe străzile Cernăuților la căruțele ce transportă lobde de fag, atât de frumoase, și când te gândești ce variată întrebuințare are acum fagul în industrie și cât de puține mai sunt arboretele care ne pot da un asemenea lemn, trebuie să tragi concluzia că suntem cel puțin niște risipitori.

Lumea consumatoare, pretențioasă și superficială, judecă aptitudinea personalului silvic după calitatea lemnului de foc livrat.

Este necesară deci o propagandă intensă din partea cercurilor noastre forestiere pentru a convinge lumea și în special autoritățile chemate a rezolvi problema lemnului de foc, despre adevărata situație, pentru a păși cu un ceas mai devreme la rezolvirea ei pe baze adevărate și conforme cu interesele viitoare și permanente ale Neamului.

Până acum măsurile luate constau în scutiri de mobilizare și rechiziție, a oamenilor și vehiculelor, apoi tăierea anticipată a posibilității viitoare. Dacă prin primele măsuri se ameliorează situația de moment, prin a doua măsură se anulează prevederile amenajamentului, aducându-se o perturbare planului de tăieri, fiindcă în anul următor nu numai că nu se poate compensa plusul tăiat anul acesta, dar se impune din nou tăierea anticipată a altei posibilități. Prin acest sistem însă nu numai că se întrece cu tăierile posibilitatea normală și nu numai că se învertește ordinea prevăzută în planul tăierilor, dar se sacrifică uneori, în modalitatea de tratament a tăierilor progresive, cerințele culturale și de regenerare ale arboretelor.

În calitate de conducător al serviciului tehnic al Fondului

Bisericesc, dându-mi seama de greutatea ce se ivesc în calea unei restabiliri a ordinii în tăieri cât și a aducerii la normal a exploatărilor, am ținut de datoria mea de a atrage din nou pe această cale atenția tuturor celor chemați, asupra acestei importante probleme sociale cu adânci repercusiuni asupra gospodăriei forestiere.

Trăim vremuri grele, alte nevoi primează și trebuie să-ți satisfăcute, suntem în plin războiu și poate acum în împrejurările de astăzi nu se poate da altă soluție problemei, totuși însă trebuie încercate și alte sisteme și mai ales creată în această privință o altă mentalitate la noi în Țară.

Acesta este și scopul acestui articol.

ILIE DAN